

на північний захід; 16.10.2005 р. – 33 особини, які летіли на південь; 2.10.2005 р. – 3 особини, що пролітали на південний схід.

Золотиста сивка (*Pluvialis apricaria*). 1.04.2005 р. 40 особин годувались на розливах р. Південний Буг поблизу с. Голосків Летичівського району.

Чорний дятел (*Dryocopus martius*). 28.04.2003 р. самець пролітав на північ (до дубового лісу) над околицею с. Голосків Летичівського району. Це перше спостереження виду в регіоні за останні 50 років.

Рогатий жайворонок (*Eremophila alpestris*). 12.01.2003 р. 7 особин годувались на полі поблизу с. Русанівці Летичівського району. 10.01.2004 р. 1 особина спостерігалась на полі східніше с. Голосків Летичівського району.

Червоногрудий щеврик (*Anthus cervinus*). 16.05.2005 р. самець спостерігався на луках в долині р. Південний Буг північніше с. Голосків Летичівського району. Це перше спостереження виду в регіоні за останні 50 років.

Пуночка (*Plectrophenax nivalis*). 3.01.2004 р. 3 особини годувались на полі озимини в околицях с. Шрубків Летичівського району. 10.01.2004 р. – 10 особин – на стерні поблизу с. Голосків Летичівського району.

*Новак В.О., с. Голосків, Летичівський р-н,
Хмельницька обл., 31535, Україна (Ukraine).*

АВІФАУНІСТИЧНІ ЗНАХІДКИ У ЗАХІДНІЙ І ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧЕРКАЩИНІ У СЕРПНІ 2006 р.

В.М. Грищенко, Є.Д. Яблоновська-Грищенко

Avifaunistic records in west and central parts of Cherkasy region in August of 2006. - V.N. Grishchenko, E.D. Yablonovska-Grishchenko. - Avifauna of Ukraine. 3. 2006. - Data about 13 species are presented. 4 from them are included in the Red Book of Ukraine. [Ukrainian].

Key words: fauna, Cherkasy region, distribution, rare species, vagrant.

Address: V.N. Grishchenko, Kaniv Nature Reserve, 19000, Kaniv, Ukraine;

e-mail: vgrishchenko@mail.ru.

Матеріал зібрано під час експедиції 1–5.08.2006 р.

Руда чапля (*Ardea purpurea*). 2.08 один птах спостерігався над ставком біля с. Охматів Жашківського району. 4.08 дві чаплі відмічені на болоті у верхів'ї ставка біля с. Конельська Попівка Жашківського району.

Велика біла чапля (*Egretta alba*). Поодинокі птахи та невеликі групи чапель постійно зустрічались на зарослих ставках та водосховищах. 2.08 дві чаплі пролітали над долиною р. Гнилий Тікич біля с. Хлипнівка Звенигородського району; 3.08 3 особини відмічені на ставку біля сіл Зюбриха

Монастирищенського району і Острожани Жашківського району, 1 птах на ставку біля с. Івахни Монастирищенського району; 4.08 5 чапель трималися у заростях у верхів'ї ставка біля с. Конельська Попівка Жашківського району; 5.08 велика біла чапля відмічена на водосховищі біля с. Юрпіль Маньківського району.

Квак (*Nycticorax nycticorax*). Вдень 2.08 один птах спостерігався над ставком біля с. Охматів Жашківського району.

Чорний лелека (*Ciconia nigra*). 2.08 два дорослих птахи трималися на болотах між селами Сорокотяга і Сабадаш Жашківського району.

Лебідь-шипун (*Cygnus olor*). 2.08 на ставку біля с. Охматів Жашківського району трималось кілька груп дорослих лебедів загальною чисельністю 28 особин.

Сіра гуска (*Anser anser*). 3.08 зграя з 7 дорослих птахів спостерігалася у верхів'ях ставу біля с. Зюбриха Монастирищенського району. За даними місцевих жителів, гуси влітку зустрічаються на ставку біля сіл Соколівка і Конельська Попівка Жашківського району.

Нерозень (*Anas strepera*). 4.08 4 птахи спостерігалися на ставку біля с. Соколівка Жашківського району.

Орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla*). 3.08 орлан відмічений на ставку біля с. Зюбриха Монастирищенського району. Дорослий птах сидів на сухому дереві на острівці серед ставу. У зв'язку з ростом чисельності і розселенням орланів на території України протягом останніх десятиліть можлива поява їх на гніздуванні і біля великих риборозплідних ставків на заході Черкаської області. Після спаду чисельності у ХХ ст. випадки гніздування в Центральній Україні за межами Придніпров'я поки що невідомі (Грищенко и др., 1993; Клестов, 1994; Гаврилюк, 2002, 2004).

Сірий журавель (*Grus grus*). Можливе гніздування на болотах біля с. Конельська Попівка Жашківського району. За неперевіреними даними місцевих жителів, журавлі влітку зустрічаються на болотах, вилітають годуватися на поля. До недавнього часу випадки гніздування сірого журавля у правобережній частині Лісостепу України взагалі не були відомі. Південна межа гніздового ареалу проходила через Полісся (Клестов, Гаврись, 1996). В останні роки окремі пари журавлів почали гніздитися у Черкаському районі на заболочених ділянках Михайлівського лісу та на Ірдинських болотах (Грищенко та ін., 1998; Грищенко, 2002; Гаврилюк та ін., 2005). Можливе подальше розселення журавлів на Правобережжі Дніпра і поява їх і в західних районах Черкаської області.

Лиска (*Fulica atra*). 3.08 на ставку біля сіл Зюбриха Монастирищенського району і Острожани Жашківського району трималися великі зграї лисок загальною чисельністю близько 1000 особин.

Великий кроншнеп (*Numenius arquata*). 2.08 один птах спостерігався над Шуляцьким болотом біля с. Зарубинці Монастирищенського району.

Жовтоногий мартин (*Larus cachinnans*). Кочуючі молоді і дорослі жовтоногі, а також сиві (*Larus canus*) мартини зустрічалися на великих ставках у Жашківському і Монастирищенському районах. Жовтоногі мартини можуть належати як до дніпровської популяції, яка з липня мігрує на захід (Grishchenko, 2003), так і до місцевих птахів. Колонія є, наприклад, на одному з риборозплідних ставків у Вінницькій області (Лопарев, Батова, 1997).

Сиворакша (*Coracias garrulus*). 2.08 спостерігалась біля с. Неморож Звенигородського району.

ЛІТЕРАТУРА

- Гаврилюк М.Н. (2002): Орлан-білохвіст в Україні: сучасний стан, біологія та охорона. - Дис. ... канд. біол. наук. Черкаси. 1-241.
- Гаврилюк М.Н. (2004): Изменения численности орлана-белохвоста на территории Украины в XX ст. и возможные их причины. - Беркут. 13 (2): 205-225.
- Гаврилюк М.Н., Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д. (2005): Нові дані про рідкісних та маловивчених птахів Центральної України. - Беркут. 14 (1): 28-37.
- Грищенко В.Н. (2002): К распространению серого журавля в Среднем Приднепровье. - Журавли Евразии (распределение, численность, биология). М. 44-45.
- Грищенко В.Н., Борейко В.Е., Бабко В.М., Горбань И.М., Михалевич И.В., Серебряков В.В., Стригунов В.И. (1993): Результаты проведения "Года орлана-белохвоста" на Украине в 1989 г. - Беркут. 2: 34-41.
- Грищенко В.М., Лопарев С.О., Гаврилюк М.Н., Яблоновська-Грищенко Є.Д. (1998): Птахи Червоної книги України у Канівському заповіднику та його околицях. - Запов. справа в Україні. 4 (1): 70-74.
- Клестов М.Л. (1994): Орлан-білохвіст. - Червона книга України. К.: Укр. енциклопедія. 333.
- Клестов Н.Л., Гавриль Г.Г. (1996): Серый журавль (*Grus grus*) в Украине: территориальное размещение, численность и охрана. - Праці Укр. орнітол. т-ва. 1: 192-201.
- Лопарев С.А., Батова Н.И. (1997): Об охране птиц на некоторых хозяйственно используемых землях Центральной Украины. - Запов. справа в Україні. 3 (2): 46-51.
- Grishchenko V. (2003): Migrations of yellow-legged gull *Larus cachinnans* ringed in the middle Dnieper area, Ukraine. - 4th Confer. of Europ. Ornithol. Union. Chemnitz, Germany 16–21 August 2003. Abstract Volume. Vogelwarte. 42 (1-2): 144.

*Грищенко В.М., Канівський заповідник, м. Канів,
Черкаська обл., 19000, Україна (Ukraine).*